

Badatelský řád

Oddělení filmové dokumentace Národního filmového archivu

Článek 1: Úvodní ustanovení

- 1) Badatelský řád Oddělení filmové dokumentace Národního filmového archivu (dále jen řád) je vydaný na základě § 36 písm. a) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).

Řád vychází z přílohy č. 3 (Vzorový badatelský řád) k vyhlášce č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“). V souladu s § 16 odst. 2 Vyhlášky je řád rozšířen o vlastní ustanovení, která vycházejí ze zvláštních podmínek Národního filmového archivu (dále jen „NFA“).

- 2) Řád se vztahuje na zpřístupňování osobních fondů, fondů institucí, varií a sbírek soudobé dokumentace vedených v základní evidenci Národního archivního dědictví NFA.

Článek 2: Obecná ustanovení

- 1) Nahlízet do archiválií lze jen po splnění podmínek stanovených v zákoně a v prostorách k tomu určených (dále jen „badatelna“).

Nahlížení do archiválií je možné, pokud to umožňuje technický stav archiválií, je dokončeno jejich archivní zpracování a současně to umožňuje kapacita pracoviště.

Nahlížení do nezpracovaných archivních fondů a sbírek je možné pouze na základě povolení vedoucích nebo vedoucího oddělení vydaného k písemné žádosti žadatele nebo žadatelky.

- 2) Do prostor, v nichž jsou archiválie uloženy, nemají žadatelé nebo žadatelky o nahlížení (dále jen „**badatel nebo badatelka**“) přístup.
- 3) Badatelna Oddělení filmové dokumentace (dále také „OFD“) NFA sídlí na adrese: **Praha 1, Bartolomějská 11 (areál Konvikt, přízemí u Knihovny Národního filmového archivu)**. Další podrobnosti jsou k dispozici na webových stránkách NFA.

Případné uzavření badatelny zveřejní NFA na svých webových stránkách.

Osoby, které mají již domluvené návštěvy, budou osobně vyrozuměny.

Před návštěvou badatelny je vzhledem ke kapacitě nutné zajistit si rezervaci místa prostřednictvím kontaktů uvedených na webových stránkách NFA.

- 4) Badatel nebo badatelka před vstupem do badatelny odloží příruční zavazadla a jiné obdobné věci na místě k tomu určeném. Studium může badatel nebo badatelka zahájit pouze s vlastními volnými listy papíru bez desek a záznamovým zařízením jako je fotoaparát, kamera, příruční skener, tablet nebo přenosný počítač bez pouzdra. **Před i po ukončení studia předloží badatel nebo badatelka své věci ke kontrole za účelem zjištění, zda neodnáší archiválie z badatelny, pokud je k**

tomu vyzván/a dozorem v badatelně. Badatel nebo badatelka se při vstupu do badatelný zapisuje do knihy návštěv badatelný. **Do badatelný nemají přístup osoby znečištěné, pod vlivem alkoholu, drog anebo jiných psychotropních látek nebo osoby ozbrojené.**

- 5) V badatelně archivu badatel nebo badatelka pravdivě vyplní badatelský list, který je i žádostí o nahlížení do archiválií.

Badatel nebo badatelka prokáže svou totožnost občanským průkazem, cestovním pasem nebo jiným obdobným průkazem totožnosti zaměstnanci pověřenému službou a dozorem v badatelně (dále jen „dozor v badatelně“), jenž na základě předloženého dokladu zkontroluje správnost údajů uvedených v badatelském listu. Bez prokázání své totožnosti, bude badateli či badatelce nahlížení do archiválií odepřeno.

Nový badatelský list badatel nebo badatelka vyplňuje vždy pro každý kalendářní rok, ve kterém nahlíží do archiválií, při každé změně účelu nahlížení a při každé změně tématu studia.

- 6) Archiválie se předkládají na základě výslovného badatelského požadavku, který může archivu badatel nebo badatelka zaslat předběžně anebo oznámit prostředky dálkového přístupu (e-mail, telefon, datová schránka), a to na kontaktní adresy zveřejněné archivem na jeho internetových stránkách.

Pokud požadavek zaslaný v písemné podobě neobsahuje veškeré údaje stanovené v odstavci 9 nebo pokud je formulace požadavku na předložení archiválií nejasná, nepřesná nebo nekonkrétní, považuje se takto zaslaná žádost za informativní a na jejím základě mohou být připraveny pouze archiválie, u kterých není pochyb, že mají být předmětem nahlížení. Takové žádosti může být vyhověno v přiměřené lhůtě po jejím upřesnění.

- 7) Badatel nebo badatelka také vyplní v badatelně formulář požadavků na předložení archiválií („žádanku o předložení archivního materiálu“). Formulář požadavků na předložení archiválií pro nahlížení se následně stává přílohou badatelského listu.
- 8) **V badatelně je nutné zachovávat klid a respektovat studijní prostředí,** které nesmí být narušováno hlukem, jakoukoliv hlasitou komunikací, nadměrným pohybem po badatelně a obdobnými rušivými projevy, které neodpovídají účelu návštěvy v badatelně.

V badatelně není dovoleno kouřit, jíst, pít a telefonovat. U přístrojů, které si badatel nebo badatelka přináší se souhlasem dozoru do badatelný, vypne badatel nebo badatelka veškeré zvukové signály.

Článek 3: Pravidla nahlížení do archiválií

- 1) Při nahlížení do archiválií se badatel nebo badatelka řídí pokyny dozoru v badatelně. Dozor v badatelně může požadovat, aby při pořizování výpisů a poznámek z některých druhů archiválií badatel nebo badatelka používal pouze obyčejné tužky.

Dozor v badatelně není povinen poskytovat pomoc při čtení textu archiválií, jeho překladu do jiných jazyků, podávání výkladu o historických reáliích souvisejících s archiváliemi apod.

- 2) Při nahlížení badatel nebo badatelka archiválie co nejvíce šetří. Archiválie nelze používat jako psací podložky, přímo z nich kopírovat průpisovým papírem, podtrhávat v nich, škrtnout nebo do nich vpisovat nebo je používat jiným způsobem či k jinému účelu, než je nahlížení.

Pokud badatel nebo badatelka archiválii fyzicky poškodí, bude jim s okamžitou platností ukončeno povolení nahlížet do archiválií.

- 3) **Zakazuje se vynášet archiválie z badatelny.** Pokud badatel nebo badatelka vynese jakékoliv archiválie z badatelny, bude mu s okamžitou platností ukončeno povolení nahlížet do archiválií.
- 4) **Do vyžádaných archiválií může nahlížet jen badatel nebo badatelka, do jehož badatelského listu byly archiválie zapsány.** V odůvodněných případech (např. didaktických, při exkurzích apod.) může dozor v badatelně povolit nahlížení více osobám.
- 5) K nahlédnutí se předkládají archiválie ve lhůtě, celkovém množství a v množství na jeden návštěvní den podle provozních podmínek a technických možností oddělení s přihlédnutím k významu a účelu nahlížení.

Pro jednu návštěvu lze zpřístupnit archiválie v rozsahu maximálně čtyř kartonů. Množství jiných evidenčních jednotek archiválií, které lze zpřístupnit pro jednu návštěvu, je třeba individuálně projednat při objednávání archiválií do badatelny.

Na přípravu objednaného materiálu si NFA vyhrazuje lhůtu minimálně sedmi pracovních dnů. Předkládá se vždy jen takové množství archiválií, jejichž počet a stav při vrácení je zaměstnanec nebo zaměstnankyně pověřený dozorem v badatelně schopen bez obtíží zkontrolovat.

- 6) Archiv nevyhradí archiválie v badatelně, nezahájí-li badatel nebo badatelka nahlížení do archiválií do sedmi kalendářních dnů od sjednaného dne pro jejich předložení nebo přerušil-li nahlížení na dobu delší třiceti dnů. Archiválie jsou v badatelně vyhrazeny po dobu nezbytnou k nahlížení. Pokud badatel nebo badatelka do vyhrazených archiválií nenahlíží soustavně nebo pravidelně a pokud vyhrazené archiválie sám nevrátí, považují se archiválie za vyhrazené na dobu jednoho měsíce od data objednání.
- 7) Archiv umožní nahlížet do archiválií jiné osobě než té, která si tyto archiválie vyžádala jako první, tehdy, jestliže každá z dotčených osob prokazatelně nahlíží do archiválií za odlišným účelem či studuje jiné téma. Dojde-li k souběžnému nahlížení dvěma nebo více osobami, archiv umožní nahlížení pouze osobě, které byly archiválie vyhrazeny jako první. Ve sporných případech rozhoduje vedoucí oddělení.
- 8) Při zpřístupňování archiválií ze sbírek tzv. soudobé dokumentace (fotografie z českých hraných filmů, české plakáty k českým filmům aj.) se předkládají přednostně jejich digitální faksimile v náhledech z databází, jsou-li k dispozici. Archiv může v badatelně nebo v mimořádných případech dálkovým způsobem předložit ke studiu archiválie v digitální podobě nebo digitalizáty analogových archiválií. Tento způsob zpřístupnění rovněž podléhá evidenci.

Článek 4: Postup při vracení archiválií a pravidla užívání informací z archiválií

- 1) V badatelně je možné se souhlasem dozoru a při splnění jím stanovených podmínek (například zachování klidu v badatelně), **používat vlastní reprodukční zařízení k pořizování reprodukcí archiválií pro osobní studijní potřebu**. Souhlas se vyjadřuje podpisem na písemné žádosti vyplněné žadatelem či žadatelkou; její vzor je přílohou tohoto badatelského řádu. Tím není dotčena ochrana případných vlastnických a autorských práv ani práv souvisejících.
- 2) Badatel nebo badatelka po skončení nahlížení do archiválií své místo v badatelně zanechá ve stejném stavu jako před zahájením bádání. **Po každém ukončení nahlížení do archiválií je badatel nebo badatelka povinen vrátit archiválie v počtu, sledu a stavu, v jakém mu byly předloženy**. Porušení této povinnosti má za následek okamžité ukončení povolení k nahlížení do archiválií.
- 3) Dozor v badatelně je povinen zkontrolovat počet a stav badatelem vrácených archiválií a potvrdit svým podpisem jejich řádné vrácení v badatelském listu ještě před odchodem osob z badatelny.
- 4) **Informace získané z archiválií užívá badatel nebo badatelka jen k účelu uvedenému v badatelském listu**. Při jejich využití ve vědeckých nebo jiných pracích nebo zveřejnění se uvádí alespoň název archivu a využitých archivních souborů, signatury a bližší označení archiválií (archivní citace), z nichž bylo čerpáno.
- 5) **Jestliže badatel nebo badatelka publikoval práci, která vznikla na základě nahlížení do archiválií uložených v archivu (např. edice archiválií), zašle archivu jeden její výtisk**. Jestliže čerpal z archiválií uložených ve více archivech, zašle publikovanou práci pouze archivu, z jehož archiválií čerpal nejvíce; ostatním archivům sdělí bibliografické údaje o publikované práci, případně zašle dílo elektronicky ve formátu PDF.

Článek 5: Využívání archivních pomůcek

- 1) Archiv umožňuje badatelům a badatelkám nahlížení do archivních pomůcek, které jsou dostupné online na webu NFA.

Článek 6: Poskytování reprodukcí archiválií

- 1) Reprodukce archiválií poskytuje archiv z archiválií, které badatel nebo badatelka studuje nebo potřebuje pro účely úřední nebo vlastní práce uvedené v badatelském listu v závislosti na případném předem uděleném souhlasu toho, kdo vlastní archiválii nebo na ochraně případných autorských práv a práv souvisejících. Reprodukce archiválií se poskytují v závislosti na provozních podmínkách a technických možnostech archivu. Zhotovení reprodukcí archiválií kromě xerokopií je třeba objednat v obchodním oddělení NFA. Reprodukovat lze pouze ty archiválie, jejichž technický stav to umožňuje.

Článek 7: Zapůjčování archiválií za účelem studia mimo archiv

- 1) Zapůjčení originálů archiválií k nahlédnutí do jiného archivu, než ve kterém jsou uloženy, povoluje osoba stojící v čele archivu výjimečně, s přihlédnutím ke smyslu, účelu a okolnostem jejich využívání, bezpečnosti převozu a zajištění ochrany archiválií v místě dočasného uložení a s ohledem na náklady s tím spojené. Archiválie nelze zasílat poštou, nýbrž se vždy za předem dohodnutých podmínek převážejí pověřeným zaměstnancem či zaměstnankyní určeným osobou stojící v čele archivu, který archiválie zapůjčuje.
- 2) Zapůjčení originálů archiválií mimo archiv povoluje osoba stojící v čele archivu výjimečně a za podmínek podle odstavce 1) pouze osobě, jež archiválie vlastní či je jejím původcem a státnímu orgánu, kulturně vědecké instituci a soukromoprávnímu subjektu pro jimi pořádané výstavy nebo jiné veřejné prezentace, orgánu územní samosprávy a osobám, které jsou podle zvláštního právního předpisu oprávněny nahlížet do dokumentů, pokud to účel nahlédnutí z důvodu výkonu úřední funkce vyžaduje. Zapůjčení originálů archiválií nelze odmítnout původci archiválií, jestliže archiválie uložil v archivu na základě smlouvy o úschově nebo na základě darovací či kupní smlouvy a zapůjčení archiválií si ve smlouvě vymínil.
- 3) Pokud archiválie uložená ve veřejném archivu není ve vlastnictví České republiky, právnické osoby zřízené zákonem nebo územního samosprávného celku, je k zapůjčení archiválie nezbytný písemný souhlas jejího vlastníka.
- 4) Při zapůjčování archiválií uzavřou archiv a vypůjčitel písemnou smlouvu o výpůjčce, jejíž součástí bude i revers obsahující:
 - a) přesný soupis zapůjčovaných archiválií,
 - b) účel výpůjčky,
 - c) datum výpůjčky a lhůtu vrácení archiválií,
 - d) jméno, příjmení a adresu místa pobytu na území České republiky nebo adresu bydliště v cizině vypůjčitele podle průkazu totožnosti, pokud jde o fyzickou osobu nebo,
 - e) v případě právnické osoby adresu sídla vypůjčitele a jméno a příjmení jím pověřené osoby,
 - f) vlastnoruční podpis vypůjčitele nebo jím pověřené osoby, jde-li o fyzickou osobu; v případě pověřené osoby se současně uvede její jméno, příjmení a adresa místa pobytu na území České republiky nebo adresa bydliště v cizině podle průkazu totožnosti a datum předložené plné moci,
 - g) vlastnoruční podpis statutárního orgánu vypůjčitele nebo jím pověřené osoby připojený k názvu nebo obchodní firmě právnické osoby, která je vypůjčitelem; obsahuje-li podpisový vzor osob jednajících za právnickou osobu otisk razítka, připojí se k podpisu rovněž otisk razítka právnické osoby.
- 5) Jestliže vypůjčitel nevrátí vypůjčené archiválie v dohodnuté lhůtě, a nedohodne prodloužení lhůty, nebudou mu další požadované archiválie vypůjčovány až do doby vrácení vypůjčených archiválií.

Článek 9: Úhrada za služby poskytované badatelům

- 1) Výše úhrady nákladů spojených s pořízením kopie archiválie v analogové podobě anebo s pořízením repliky archiválie v digitální podobě, nákladů spojených s vyhledáním archiválií a jejich dalším zpracováním a nákladů spojených s pořízením rešerše z archiválií se řídí Ceníkem služeb NFA.
- 2) Výpůjční řád NFA a Ceník služeb NFA jsou přístupné k nahlédnutí v badatelně nebo na webových stránkách NFA.

Článek 10: Závěrečná ustanovení

- 1) Poruší-li badatel nebo badatelka některou z povinností uložených tímto badatelským řádem, může mu být další nahlížení do archiválií odepřeno, popřípadě udělený souhlas odvolán.

Článek 12: Platnost badatelského řádu

- 1) Tento badatelský řád ruší platnost badatelského řádu ze dne 1. září 2022 a nahrazuje jej v plném rozsahu.

V Praze dne 26. února 2026

Michal Bregant, v. r.

generální ředitel Národního filmového archivu